

KONTIOLAHDEN KOULUN PÄIHDESTATEGIA

**KÄYTTÖÖN 11/2003
PÄIVITYS 6/2011**

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
KOKO KOULU VARHAISEN PUUTTUMISEN TOTEUTTAJANA	4
LASTENSUOJELULAKI VELVOITTAÄ PUUTTUMAAN	4
PÄIHTEIDEN KÄYTTÖÖN JA TUPAKOINTIIN LIITTYVISTÄ HAVAINNOISTA ILMOITTAMINEN	5
KOULUSSAMME NOUDATETAAN TUPAKKALAKIA	5
MITEN TUNNISTAN OPPILAAN MAHDOLLISEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN..	5
PÄIHTEIDEN JA HUUMAAVIEN AINEIDEN KÄYTTÄJÄN OHJAAMINEN KOULUSSA	7
TIETO OPPILAAN PÄIHDEKOKOKEILUSTA TAI -ONGELMASTA	7
OPPILAS PÄIHTYNEENÄ KOULUSSA	7
EPÄILYS OPPILAAN HALLUSSA OLEVISTA PÄIHTEISTÄ	7
MITEN OTAN ASIAN PUHEEKSI.....	8
KOULUN VERKOSTOYHTEISTYÖ	9
MONIAMMATILLINEN VERKOSTOYHTEISTYÖ VARHAISESSA PUUTTUMISESSA.....	9
YHTEISTYÖVERKOSTO	9
YHTEISTYÖVERKOSTOT KONTIOLAHDELLA.....	12
AUTTAVIA TAHOJA	12
MUITA YHTEISTYÖTAHOJA	14
PÄIHDESTRATEGIA OPETUSUUNNITELMASSA	15

JOHDANTO

Kontiolahden kouluun on laadittu päihdestrategia osana oppilashuollon opetussuunnitelmaa. Siinä pyritään kuvaamaan toimenpiteet, joilla ennaltaehkäistään ja pyritään vähentämään nuorten tupakanpolttoa ja puuttumaan mahdollisimman varhain nuorten päihteidenkäyttöön.

Päihdestrategia on kytketty myös muuhun koulun opetussuunnitelmaan. Terveyskasvatuksen opetussuunnitelmaosio liittyy Kontiolahden kunnan opetussuunnitelmaan.

Kontiolahden koulussa vuonna 2002 toteutettu kouluterveyskysely osoittaa varhaisen puuttumisen tärkeyden nuorten tupakanpoltoon ja päihdekokeiluihin. Varhaisen puuttumisen kautta päästään työskentelemään nuoren koko perheen kanssa oppilashuollollisin keinoin. Kouluterveyskyselyn mukaan Kontiolahden koulun 8. ja 9. luokan oppilaiden elinoloissa ja terveystottumuksissa on tapahtunut huolestuttavaa muutosta vuosina 2000 - 2002. Lähes joka kolmas kyselyyn vastannut oppilas ilmoitti, että vanhemmat eivät tiedä hänen viikonloppuiltojaan viettopaikkaa.

On huolestuttavaa, että joka viides kontiolahtelainen 8. ja 9. -luokkalainen nuori ilmoitti menevänsä koulupäivänä nukkumaan myöhemmin kuin klo 23. Joka kuudes oppilas kertoi tupakoivansa päivittäin ja lähes sama määrä oppilaita ilmoitti olevansa tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Oman ilmoituksensa mukaan joka 20. kyselyyn vastannut oppilas oli kokeillut v. 2002 laittomia huumeita.

Kontiolahden kunnassa toimii lisäksi moniammatillinen päihdetyöryhmä, joka koostuu kunnan eri hallintokuntien, seurakunnan, poliisin ja kolmannen sektorin toimijoista. Työryhmä kokoontuu säännöllisin väliajoin kartoittamaan kunnan päihdetilannetta. Ryhmä pyrkii tiedottamisen, päihdelähteen ennakoinnin ja ennaltaehkäisevän työn ideoinnin avulla vaikuttamaan kunnan lasten, nuorten ja aikuisväestön päihteiden käyttöön.

Koulumme päihdestrategian tavoitteena on selkeästi päihteetön ja tupakaton koulu. Kaikkiin esiin tuleviin tapauksiin puututaan varhain, ja jokaisen työntekijän tehtävänä on puuttua havaitsemiinsa ongelmiin tiedottamalla niistä oppilashuollon henkilöille.

KOKO KOULU VARHAISEN PUUTTUMISEN TOTEUTTAJANA

Kaikki **opettajat** omaksuvat koulussa varhaisen puuttumisen työtavan puutumalla päihteiden käytön riskitekijöihin, esimerkiksi koulupoissaoloihin hyvissä ajoin. Oppilasta tuetaan ajoissa oppimisvaikeuksissa, annetaan tukiopetusta ja taataan riittävä erityisopetus. Oppilaille tarjotaan yksilöllisiä opiskelumahdollisuuksia (HOJKS ja henkilökohtainen oppimissuunnitelma) ja korostetaan oppilaslähtöistä oppimista. Oppilaan itsetuntoa ja selviytymistä tuetaan korostamalla muitakin arvoja kuin oppimissaavutuksia ja numeroita.

Kouluterveydenhoidon ja oppilashuollon tärkeä oppilaan päihteidenkäyttöä ennaltaehkäisevä tehtävä on psyykkisten ja sosiaalisten riskitekijöiden riittävän varhainen havaitseminen ja erilaisiin oireisiin puuttuminen. Erilaisiin oireisiin, kuten oppilaan epäsosiaalisuus, eristäytyneisyys, aggressiivisuus ja yksinäisyys tulee kiinnittää huomiota jo seitsemännen luokan ryhmiä muodostettaessa.

Tukioppilaat toimivat kummioppilaina seitsemänsillä luokilla ja tukevat seitsemäsluokkalaisten koulunkäyntiä. Tukioppilaat voivat tehdä oppilaille myös tukioppilasohjaajan tai luokanvalvojan opastuksella koulunkäyntiin ja vapaa-aikaan liittyviä suullisia ja kirjallisia kyselyjä. Tukioppilaiden tulee kertoa luokanvalvojalle, oppilashuoltotyöryhmään kuuluvalla henkilölle tai tukioppilasohjaajalle, jos he havaitsevat jonkun oppilaan kohdalla koulunkäyntiin tai elämään liittyviä riskitekijöitä. Tukioppilaskoulutuksessa annetaan myös päihteisiin liittyvää koulutusta muun tukioppilaskoulutuksen ohessa. Tähän on olemassa valmista MLL:n tuottamaa materiaalia. Ulkopuolisia kouluttajia voidaan käyttää hyödyksi.

LASTENSUOJELULAKI VELVOITTAU PUUTTUMAAN

Lastensuojelulain mukaan kukaan aikuinen ei voi väistää vastuutaan puuttumisessa alle 18-vuotiaan lapsen/nuoren päihdeongelmissa. Jos lapsi/nuori omalla käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään (esim. päihteet, huumeet, itsetuhoisuus) lastensuojelulaki velvoittaa viranomaisia kuten opettajia, poliisia, nuorisotyöntekijöitä, terveydenhoitajia ja lääkäreitä ilmoittamaan asiasta lastensuojeluviranomaisille.

Koulussa lapsen/nuoren edun periaate edellyttää myös sitä, lastensuojelun tarpeessa olevan lapsen/nuoren tilanteeseen puututaan silloinkin, kun yhteydet kotiin eivät toimi.

PÄIHTEIDEN KÄYTTÖÖN JA TUPAKOINTIIN LIITTYVISTÄ HAVAINNOISTA ILMOITTAMINEN

Varhainen puuttuminen oppilaan päihteiden käyttöön ja tupakointiin liittyvissä asioissa kuuluu koulun **jokaiselle työntekijälle**. Kaikkien opettajien ja kiinteistönhuolto- ja keittiöhenkilökunnan tulee saattaa havaintonsa **oppilashuoltotyöryhmän tietoon**.

KOULUSSAMME NOUDATETAAN TUPAKKALAKIA

Koulumme tavoitteena on tupakaton koulu. Tupakkalaki kieltää tupakoinnin oppilaille tarkoitetuissa sisätiloissa sekä pääasiassa 18 vuotta nuoremmille tarkoitetuilla ulkoalueilla. Mikäli oppilaan havaitaan oleilevankaan tupakointiporukoissa tai tupakoivan koulualueella:

- 1) Ensimmäisellä kerralla oppilaan vanhempiin otetaan yhteyttä ja luokanvalvoja keskustelee asiasta oppilaan kanssa.
- 2) Jatkossa tupakoinnista kiinnijäänyt oppilas saa tunnin jälki-istuntoa ja ohjataan oppilashuollolliseen keskusteluun.

MITEN TUNNISTAN OPPILAAN MAHDOLLISEN PÄIHTEIDEN KÄYTÖN

Monet tunnusmerkeistä ovat normaaleja murrosikäisillä nuorilla tai voivat liittyä mielenterveyden häiriöihin. On tärkeää liittää tunnusmerkit nuoresta syntyvään kokonaiskuvaan ja muutokseen nuoren olemuksessa.

1 Käyttäytymisen muutos (vetäytyminen omiin oloihin, mielialamuutokset, luoksepääsemättömyys, äkillinen luonteen muuttuminen, valehtelu, lyhytjännitteisyys, katsekontaktin vältteleminen)

2 Ulkoisen olemuksen muutos (fyysiset merkit; lihominen tai laihtuminen, tokkuraisuus, pälyilevä olemus, vapina, laajentuneet silmäterät, verestävät silmänvalkuaiset)

3 Koulunkäynnin muutos (muutokset suhtautumisessa kouluun, työhön ja vastuuseen, koulupinnaus)

4 Kaveripiirin ja harrastusten muutos (salaperäisyys, uudet ja usein vanhemmat kaverit, harrastusten väheneminen ja lopettaminen kokonaan)

5 Kotona ilmenevät muutokset (lisääntynyt rahan tarve, tavarat, huumeiden käyttöön viittaavaa esineistöä)

6 Näpistyksen, rikokset, väkivallan jäljet (rahan tarve, aikuisten harhauttaminen)

7 Päihteiden käytön puolustelu (asenteet päihteitä ja omaa terveyttä kohtaan, välinpitämättömyys, elämänarvojen vääristyminen)

PÄIHTEIDEN JA HUUMAAVIEN AINEIDEN KÄYTTÄJÄN OHJAAMINEN KOULUSSA

TIETO OPPILAAN PÄIHDEKOKKEILUSTA TAI - ONGELMASTA

Jos kouluun tulee **tieto oppilaan päihdekokeilusta tai -ongelmasta**, luokanvalvoja tai joku oppilashuoltoryhmään kuuluva keskustelee hänen kanssaan ja ottaa yhteyttä oppilaan huoltajaan. Tarvittaessa ilmoitus oppilashuoltoryhmään, joka pohtii keinoja oppilaan auttamiseksi ja mahdollisen lastensuojeluilmoituksen tekemiseksi lastensuojeluun.

OPPILAS PÄIHTYNEENÄ KOULUSSA

Jos oppilas tavataan päihtyneenä koulussa, hänet **havainnut** opettaja tai muu koulun työntekijä **ohjaa** päihtyneen **keskusteluun rehtorin** tai jonkun muun **oppilashuoltoryhmään kuuluvan kanssa**, joka hankkii tilanteeseen itselleen **työparin**. Täytetään yhteistuumin koulun kriisitoimintaohjeen liitteenä oleva **lomake**. Tilanteen mukaan voidaan pyytää terveydenhoitajaa puhalluttamaan oppilasta. Oppilaan huoltajia pyydetään hakemaan lapsensa koulusta ja heidän kanssaan keskustellaan asiasta oppilaan auttamiseksi. Tarvittaessa ilmoitus oppilashuoltoryhmään, joka päättää mahdollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä lastensuojeluun.

EPÄILYS OPPILAAN HALLUSSA OLEVISTA PÄIHTEISTÄ

Epäiltäessä, että **oppilaalla** on koulussa **hallussaan päihteitä**, otetaan yhteyttä **rehtoriin** tai **oppilashuoltoryhmän jäseneseen**, joka hankkii tilanteeseen **työparin**. Oppilasta pyydetään tyhjentämään reppunsa. Jos oppilas ei suostu ja on olemassa vahva epäily, että oppilaalla on hallussaan päihteitä, pyydetään poliisi paikalle. Oppilaan kanssa keskustellaan (ks. liite puheeksiotto) ja täytetään kriisitoimintamallin liitteenä oleva lomake. Otetaan yhteyttä huoltajiin, joiden kanssa neuvotellaan tilanteen jatkohoidosta.

Epäiltäessä oppilaalla olevan huumaavia aineita, otetaan yhteyttä aina sekä **poliisiin** että oppilaan **huoltajaan**.

Huumaavien aineiden vaikutuksen alainen viedään lääkäriin ja huoltajille ilmoitetaan. Jos sekavasti käyttäytyvä henkilö kieltäytyy lähtemästä lääkäriin, koululle kutsutaan poliisi.

Ilmoitus oppilashuoltoryhmään, joka tarvittaessa päättää lastensuojeluilmoituksen tekemisestä.

Jatko-ohjaus tarvittaessa nuorten päihdepysäkille tai A-klinikalle.

MITEN OTAN ASIAN PUHEEKSI

- ota itsellesi työpari
- varaa puheeksiottoa varten rauhallinen paikka
- pyydä oppilasta kuuntelemaan ja ole valmis itse kuuntelemaan
- ole levollinen ja varma asiastasi
- kerro mitä olet nähnyt, kuullut, haistanut jne.
- kerro, että olet huolissasi ja että välität
- älä tuomitse tai moralisoi
- varaudu myös kiukkuun tai kyyneliin
- ilmaise arvostavasi häntä, ole rinnalla, mutta myös selkeästi aikuinen
jos erehdyt, pyydä anteeksi

KOULUN VERKOSTOYHTEISTYÖ

MONIAMMATILLINEN VERKOSTOYHTEISTYÖ VARHAISESSA PUUTTUMISESSA

Päihdekäyttäytymistä ei pidä erottaa nuoren muusta elämästä vaan sitä on tutkittava nuoren taustoja ja kokonaisuutta varten. Jos nuori käyttää päihteitä, on lähdettävä siitä että se vaikuttaa ratkaisevasti nuoren selviytymiseen jatkossa. Siksi on tärkeä verkostoitua tarvittavien tahojen kanssa heti ja pohtia nuoren kokonaistilannetta.

Verkostotyö edistää varhaista puuttumista jo ongelmien tunnistamisessa, kun yksittäisistä pienistäkin ennusmerkeistä kootaan useamman tieto yhteen. Kun eri toimijoiden tiedot, taidot ja voimat kootaan yhteen, on koossa melkoinen määrä viisaan puuttumisen työkaluja

YHTEISTYÖVERKOSTO

KONTIOLAHDEN KOULUN OPPILASHUOLTO

Rehtori Anna Käyhkö	puh. 734 5261 / 0400 267 404
Apulaisrehtori Jari Ikonen	puh. 050 428 5097
Erityisopettaja Heli Luoto	puh. 0400 153 114
Kuraattori Pirjo Kela	puh. 734 5377 / 050 428 5090
Kouluterveydenhoitaja Kaija Piitulainen	puh. 050 428 5120 / 734 5267
Laajennettu ryhmä: Oppilaanohjaajat Erityisopettajat Koulupsykologi	puh. 040 7481 843
Sosiaalityöntekijät	puh. 7341
Nuorisotyöntekijä	puh. 040 7642 966
ao. opettaja / luokanvalvoja	

PERHENEUVOLA puh.734 5696

Auttaa lasten ja perheen ongelmissa, esim. lasten kehitykseen, kasvatukseen ja kouluasioihin sekä puolisoitten välisiin ristiriitoihin liittyvissä tilanteissa

SOSIAALITYÖ

Kontiolahti

Sosiaalityön päällikkö Johanna Turunen (1.8.2011 asti) puh. 734 5231, 050 428 5107

Sosiaalityöntekijä Leena Tahvanainen puh. 0400 114 565

Lasten huolto-, tapaamis- ja elatusmaksuneuvottelut sekä sopimukset.

Päihdehuolto, lastensuojelu, vammaispalvelu ja toimeentulotuki.

Perheväkivalta; turva-asunto.

NUORISOTOIMI

Nuorisotyöntekijä Jani Loponen

puh. 734 5214 / 040 7642 966

LÄÄKÄRIEN VASTAANOTOT

Pääterveysasema puh. 7341 / 734 5670

LÄÄKÄRIN LÄHETTEELLÄ / KONSULTAATIO

NUORISOPSYKIATRIN POLIKLINIKKA

Tikkamäentie 16, talo 5

80210 JOENSUU

Puh. 171 4362

Nuorten mielenterveyshäiriöiden tutkimus, hoito, kuntoutus ja asiantuntija-apu nuorisopsykiatrisissa kysymyksissä.

NUORISOPSYKIATRIAN OSASTO

Tikkamäentie 16, talo 6

kanslia puh. 1714 380

Ylilääkäri puh. 1714 366 tai 050 4319233 / Marjatta Nuutinen

Osastonhoitaja puh. 1714 381 / Leena Mononen

Tarjoaa tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta 14-18 -vuotiaille nuorille.

Tarvittaessa konsultaatiota, työnohjausta ja koulutusta nuorten hoitoon.

AKUUTTITYÖRYHMÄ

Tikkamäen mielenterveyspoliklinikka

Tikkamäentie 16 talo 6/3

Puh. 1714 356 tai 050-3877677, 050-3877687

ma-pe klo 8.00-20.00

la-su ja juhlapyhät klo 9.00-17.00

Tarkoituksena psyykkisten kriisitilanteiden selvittely ja tarvittaessa jatkohoidon järjestely Päivystysluonteinen hoito ja hoitopaikan tarpeen arviointia tai lyhytaikaista, tiivistä hoitoa joko kotona tai poliklinikalla.

TYÖTERVEYSHUOLTO

Työssä jaksaminen, työilmapiiri, äkilliset kriisit ja päihdeasiat

Joensuun Työterveys

Työterveyshoitaja Kontiolahdessa:

Marjo Sorsa p. 050 913 5757 (puhelinaika klo 12 - 13)

Ajanvaraukset lääkäreiden vastaanotoille ja työterveyshoitajan vastaanotolle

p. 013 267 4360

Työterveyshoitajan puhelinneuvonta p. 013 267 4351

YHTEISTYÖVERKOSTOT KONTIOLAHDELLA

KONTIOLAHDEN KRIISIRYHMÄ

Kriisiryhmän tavoittaa soittamalla Kontiolahden Kriisiryhmän päivystyspuhelimeen
ma - pe klo 8-16
Puh. 040-1291428

Henkistä tukea epätavallisen voimakkaan, äkillisen ja odottamattoman tapahtuman aiheuttamaan kriisiin (esim. läheisen äkillinen kuolema, onnettomuus, väkivaltatilanteet)

LASTENSUOJELUTUKIRYHMÄ

Ryhmä koostuu:

Sosiaalitoimi sosiaalityöntekijät
Päivähoidonohjaajat
Terveystoimi: äitiys-, lasten- ja kouluterveydenhuollon lääkärit ja terveydenhoitajat
Terveyskeskuspsykologi
Perheneuvolan sosiaalityöntekijä ja psykologi
Koulukuraattori

Lastensuojeluun liittyvä ennalta ehkäisevä ja korjaava toiminta

KONTIOLAHDEN PÄIHDETYÖRYHMÄ

Päihdetilanteen kartoitus, tiedottaminen, ennakointi, ennaltaehkäisevän työn ideointi
Ryhmä aloittaa toimintansa tauon jälkeen vuoden 2009 aikana
Vastuuhenkilö sairaanhoitaja Sirpa Jelekäinen

AUTTAVIA TAHOJA

NUORTEN PÄIHDEPYSÄKKI

Vapaaehtoista luottamuksellista apua nuorten päihdeongelmissa

Siltakatu 12 C II krs
80100 JOENSUU
puh. 013-267 5868

TIME OUT

Pysäytysyksikkö 13-17-vuotiaille nuorille
Noljakantie 17 B
80140 JOENSUU
puh. 013-267 5801 / 050 505 3043

A-KLINIKKA

Päihdeongelmaisia ja heidän läheisiään palveleva hoitopaikka

Sepänkatu 33
81100 JOENSUU
Puh. 267 5734

AA Auttava puhelin

Kauppakatu 35 kellarikerros
Puh. 123 121

AA Puhelinvastauspalvelu

Anonyymit Alkoholistit
Puh. 730 133

KONTIOLAHDEN SEURAKUNTA

Kirkkoherra puh. 731367, 0400 371115
Papisto puh. 731287
Diakoniatyöntekijä puh. 731454
Nuoriso- ja varhaisnuorisotyö puh. 731082

PERHEASIAIN NEUVOTTELUKESKUS

Parisuhdeongelmat, perheasiain sovitteluja, eroryhmät

Penttilänkatu 1 F
80220 JOENSUU
puh. 263 5450

JOENSUUN PERHEKESKUS JA TURVAKOTI

Ympärivuorokautinen päivystys esim. perheväkivaltilanteissa, sijoitettaessa lapsia vanhempien päihtymistilanteissa

Noljakantie 17 B
80130 JOENSUU
p. 2675716
p. 2675714 / turvakoti

PALVELEVA PUHELIN

Irti huumeista

puh. 0203 22388 (valtakunnallinen) ark. klo 18-21
puh. 6100946 (Joensuun toimipiste)

Suomen mielenterveysseuran valtakunnallinen kriisipuhelin
p. 0200 3145566 (vastaa ti-la klo 15-06, su-ma klo 15-21)

Ev.lut. seurakuntien PALVELEVA PUHELIN puh. 10071, klo 20-23

Lasten ja nuorten puhelin
puh. 0800 120400 ma-to klo 13-20, la klo 18-22, su klo 17-20

MYRKYTYSTIETOKESKUS

p. 09-471 977, 24 h

AMBULANSSI JA YLEINEN HÄTÄNUMERO 112

POLIISI 10022

MUITA YHTEISTYÖTAHOJA

MLL:N KONTIOLAHDEN PAIKALLISYHDISTYS

Puheenjohtaja Päivi Eskelinen puh. 893834

KONTIOLAHDEN VASTAANOTTOKESKUS

Lukkarilan ryhmäkoti puh. 220726

4H-YHDISTYS, KONTIOLAHTI

Taina Parkkulainen puh. 732366

PÄIHDESTRATEGIA

OPETUSUUNNITELMASSA

Koulun päihteidenvastaiseen toimintamalliin kuuluu terveen kasvun tukeminen, johon sisältyy päihteiden käytön ehkäiseminen ja havaittuun käyttöön puuttuminen. Koulussa on monipuolista toimintaa päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi. Ongelmatilanteita varten on luotu toimintamalli, joka on henkilöstön ja huoltajien tiedossa ja johon myös oppilaat sitoutetaan.

Päihteiden käytön ennaltaehkäisevään toimintaan kuuluvat seuraavat osa-alueet:

1. Tiedollinen ehkäisy

- **terveystieto**
- läpäisyperiaate muissa oppiaineissa
- **luokka-asteen mukainen päihdevalistus** (7 – 9.luokille)
- vanhempainillat:** (asiantuntijat esim. luokka-asteittain)
 - 7. luokka nuorisotyöntekijä
 - 8. luokka esim. poliisi. päihdepysäkki
 - 9. luokka psykologi, vierailevat asiantuntijat
- **oppilaiden vierailut, päihdeputki**
- **terveyskasvattajia vieraina**

2. Kokemuksellinen ehkäisy

Välituntitoiminta

- ATK-luokat, tietotori?, ulkopelit, kirjasto

Ryhmäyttäminen

- 7. luokat erikseen heti syksyllä 1. jakson aikana jossain ryhmäytymässä
- luokkaretket, yhteinen rahankeruu matkaa varten, yhteinen tekeminen
- eri joukkueissa/ryhmissä toimiminen oppitunneilla
- luokanvalvojien tunnit, kisat toisia luokkia vastaan
- sählysarja koulun sisällä

Tukioppilastoiminta

- yhdessä tekeminen, vastuu toisista

No smoking-kampanja

- kilpailuun osallistuminen, me-hengen parantaminen luokan sisällä
- kilpailun esillä pitäminen; julisteet, tiedotteet jne.

Liikuntapäivä

- pari kertaa vuodessa erilaisin teemoin; laskettelu, luistelu, palloilu, marjastus jne.

Koulun kerhot

- eri aineissa oppilaiden kiinnostuksen mukaan

Oppilaiden tuottamat ohjelmat

- ilmaisutaidolliset esitykset, musiikkiesitykset salissa, aulaassa, pihalla

Yhteistyö vanhempien kanssa

- kehityskeskustelut
- vanhempainyhdistys
- vuorovaikutus, vastuu nuoresta

3. Oppimaan oppiminen

Tavoitteena mahdollisuus oppia, terve itsetunto ja oman elämän hallitseminen.

Tapakasvatus

- työrauha oppitunneilla ja toisten huomioonottaminen (esim. teemana 7.- luokkalaisilla)

Tukiopetus

- kaikilla oppilailla mahdollisuus tarvittaessa tukiopetukseen eri oppiaineissa

Erityisopetus - henkilökohtaista opetusta pienryhmässä tarpeen mukaan

- opiskelutekniikka

Oppilaanohjaus

- opiskelutekniikka
- motivointikeinot opiskella eri oppiaineita mahdollista tulevaa ammattia varten
- yritysvierailut

Terveydenhoitaja

- terveyden huolto, sairauksien hoito
- oppilaan oma vastuu itsestä; kehon ja mielen huolto oppimisen apuna
- terveystarkastusten yhteydessä käyty keskustelut oppilaan kanssa

Oppilashuoltoryhmä

- oppilaan ongelmien kartoittaminen, jatkotoimet oppimisen kannalta
- koulukuraattorin ym. ammatti-ihmisten konsultointi tarvittaessa, oppimisen esteiden poistaminen

4. Vuosittain vaihtuvat tapahtumat koululla

Kuuluisuus koululla (tieto & mallioppiminen)

- hyvä esimerkki nuorille, elämäntapa hallussa, esim. Veikka Gustafsson

Päihdedraama (tieto & elämys)

- esim. oppilaiden valmisteleva esitys, videoelokuva, vieraileva teatteri

Harrastepäivä (elämäntapa)

- oppilailla mahdollisuus tutustua erilaisiin harrastuksiin, joista demoja sekä koulussa että muissa toimipisteissä
- vanhemmat ja opettajat voivat esitellä omia harrastuksiaan
- oppilaat voivat mahdollisuuksien mukaan myös itse kertoa omasta harrastuksestaan